

ORGANIZÁTOR, POŘADATEL, ÚŘEDNÍK... **Čestmír Huňát (*1950)**

Čestmír Huňát má rád hudbu, je s ní spjatá podstatná část jeho života, avšak na žádný nástroj sám nehraje, v mládí prý neměl potřebné nadání ani vytrvalost: *„Ani v jiných disciplínách jsem nezářil, přestože se mi líbily [...] . A tak jsem se nakonec stal organizátorem, pořadatelem – prostě takovým alternativním úředníkem.“* Je jím od roku 1975, kdy se začal plně věnovat nezávislé kultuře jako aktivista Jazzové sekce Svazu hudebníků ČSSR.

Čestmír Huňát se narodil 31. října 1950 jako jediné dítě diplomata Josefa Huňáta a dámské krejčové Jiřiny Huňátové. Od komunistického převratu tehdy uběhly necelé tři roky, otec udělal v novém režimu kariéru a začátkem 50. let odjel se ženou služebně do Nizozemska. Čestmír tam byl chvíli s rodiči, do školy však začal chodit v Praze. Po čase otce čekalo další místo v cizině, a tak syn nastoupil (opět jen na krátký čas) do šesté třídy v jihoasijské Barmě. V letech 1966–1969 studoval na gymnáziu *„Velvarská, později Leninova, dnes Evropská“*. Bylo to pro něj určující období, protože na škole zažil liberalizaci československých poměrů (spjatou s Pražským jarem 1968), kterou nejvíc vnímal skrz kulturu, a především hudbu: *„Najednou jsme měli pocit, že máme o všem přehled, že ‚jedeme‘ v muzice totéž, co Američané a Angličané, objevily se hudební kluby, vznikala spousta kapel [...] . Měli jsme pocit, že máme možnost mluvit do věcí.“*

Krátké období relativní svobody ukončila 21. srpna 1968 sovětská okupace. Pro Čestmíra Huňáta to byla stejná rána jako pro většinu jeho vrstevníků, ale ještě hůř prý prožíval frustraci z následujícího roku, kdy kolaborantské vedení KSČ začalo v zemi obnovovat tuhý režim: *„Pro mne bylo zdaleka nejhorší, když jsem sledoval, jak lidi ‚otáčeli‘, jak měnili názory. Nejen politici, ale i profesori ve škole, ředitelka.“* Na počátku takzvané normalizace začal studovat Stavební fakultu ČVUT. Jeho otec, který patřil k reformnímu komunistickému proudu, postihly stranické čistky a v roce 1971 tragicky zemřel, zkolaboval za volantem.

Čestmír tehdy hledal možnosti úniku z rozrůstající se bolševické kulturní pouště. Kapely, které by chtěl poslouchat, nesměly hrát, nevycházely knihy, jež by stálo za to číst. Člověk, který se *„nadechl svobody“*, se v normalizační šedi cítil jako bez vzduchu – v Huňátově případě to trvalo do roku 1975: *„Hledal jsem práci, dostal jsem se k podniku Metroprojekt a kamarádi [...] mi řekli, že tam pracuje Vladimír Kouřil, který dělá taky v Jazzové sekci – a že bych se s ním mohl seznámit. Brblal jsem, že jazz mne moc nebere, ale slovo dalo slovo*

– a v roce 1976 už jsem byl aktivistou sekce. Stalo se to pak náplní mého života a kromě rodiny to byla taky jediná věc, která mému pobývání v Československu dávala nějaký smysl.“

Není možné představit zde složitou historii Jazzové sekce (JS), proto jen stručně. Zrodila se na přelomu 60. a 70. let a byla dobrovolným amatérským sdružením, které spadalo pod republikový Svaz hudebníků. Od počátku však měla vlastní strukturu, právní odpovědnost a vlastní hospodaření, v jejím vedení také nebyl žádný člen KSČ. To se v budoucnu ukázalo jako důležité. JS začala vydávat bulletin Jazz (a postupně v edici Jazzpetit také knihy) a vedle dalších aktivit pořádala od roku 1974 festival Pražské jazzové dny. V polovině 70. let se místopředseda sekce Karel Srp rozhodl zorganizovat Jazzrockovou dílnu a zhruba od té doby se JS věnovala nejen jazzu a jazzrocku, ale i režimem nechtěné a pronásledované alternativní rockové hudbě. Sekci se pak začaly hlásit stovky sympatizantů a zájemců o členství, kteří v sešněrované ČSSR vycítili pootevřený kulturní prostor. O Pražských jazzových dnech v roce 1976 se tajemník sekce Vladimír Kouřil vyjádřil jako o průlom v dosavadní ryze jazzové koncepci: *„Od této chvíle se přehlídky rockových amatérů staly nejvýznamnějšími událostmi ve vývoji Jazzové sekce.“*

Činnost JS byla stále rozsáhlejší a Čestmír Huňát, tehdy už stavební inženýr, v ní dlouhou dobu působil jako jeden z „aktivistů“. Co to obnášelo? *„Minimalně jednou týdně [...] jsme měli návštěvní hodiny v domku na Kačerově, [...] přijížděli tam lidé pro informace a různé materiály. Dělali jsme s přáteli veškerou agendu, od tzv. snášení tiskovin přes administrativu až po přípravu jazzových dnů a koncertů, pořádali jsme postupně výstavy, vyjížděli mimo Prahu na různé besedy, vedli soustavnou válku s režimem.“*

Nevraživost komunistického aparátu vůči sekci narůstala, všemožně jí komplikoval život, ale trvalo víc než deset let, než se jí podařilo zlikvidovat. Představitelé JS prostřednictvím různých prozíravých kroků znesnadňovali zásah státní moci, v roce 1978 se například stala členem Mezinárodní jazzové federace (při UNESCO), a od té chvíle bylo zřejmé, že každý represivní zákrok bude mít odezvu v cizině. Čestmír Huňát zdůrazňuje, že sekce se *„vytrvale snažila o legální fungování. Tím se lišila od undergroundu. Soudili jsme, že když už máme jednou příležitost, uděláme toho nejvíc, dokud se udržíme v ‚řádných‘ strukturách a budeme využívat slabiny režimních předpisů. Dlouho se nám to dařilo.“*

V září 1980 byla Jazzová sekce zrušena – rozhodl o tom na nátlak vyšších orgánů KSČ, a sice Ústřední výbor Svazu hudebníků. Sekce se bránila, rozhodnutí rozporovala. V červnu 1981 se stal jejím předsedou Karel Srp, týž rok byly zakázány Pražské jazzové dny a JS se od té chvíle věnovala především publikační činnosti – vydávala bulletin Jazz, edici výtvarných monografií, beletrii a tak dále. Podle Čestmíra Huňáta *„se Jazzová sekce v podstatě vymkla režimní kontrole. Vydávali jsme knížky, které nepodléhaly cenzuře, stejné to bylo*

s koncerty, na nichž vystupovaly novovlnné kapely, které se nesměly hudbou živit, členská základna představovala hustou síť aktivních lidí, což Státní bezpečnosti nesla velmi nelibě [...]. Vadila také čím dál rozsáhlejší spolupráce se zahraničím.“ V jednom z dokumentů StB z července 1985 se o sekci píše: „K zamezení negativní činnosti Jazzové sekce byla přijata řada opatření [...]. Vzhledem k neschopnosti Svazu hudebníků řešit situaci přes několikerá upozornění byla činnost Svazu hudebníků pozastavena a dnem 22. 10. 1984 rozhodnutím Ministerstva vnitra [...] organizace rozpuštěna.“ Teprve po likvidaci Svazu hudebníků pokládaly režimní orgány Jazzovou sekci za zrušenou, což její představitelé odmítli akceptovat.

V roce 1986 byl Čestmír Huňát členem výboru JS: „Někdy začátkem září u nás před šestou ráno zazvonili estébáci [...], udělali domovní prohlídku – a sebrali všechny věci, které se týkaly sekce. [...] Prohlídka v práci následovala [...]. Pak mne odvezli do vězení v Ruzyni.“

Ve stejnou dobu zatkla StB celé vedení Jazzové sekce: „Všichni jsme se připravovali, že na nás jednou skočí, riziko jsme si uvědomovali. Ale nečekali jsme, že to zasáhne tolik lidí [...]. Vazba byla hodně nepříjemná, ale protože člověk věděl, za co tam je a že má pravdu, tak se to dalo vydržet.“

Všichni zadržení měli být ve vykonstruovaném procesu odsouzeni za daňové úniky, na čistě politický proces si StB netroufla. Podle obžaloby mělo jít o několik desítek milionů korun. Záhy se ukázalo, že konstrukce obžaloby je neudržitelná, a tak prokuratura uplatnila jiné paragrafy, především u všech obviněných takzvané nedovolené podnikání: „Skončilo to na nejasnostech kolem 36 tisíc korun, které jsme ovšem neukradli, nýbrž investovali do sekce, takže soudce musel konstatovat, že naše činnost byla prospěšná, jen nebyla v souladu s předpisy.“

V lednu 1987 byl Čestmír Huňát (stejně jako několik dalších zatčených) z vazby propuštěn. Soud se konal v březnu a obviněné přišli do soudní síně podpořit davy lidí. Z mezinárodního politického hlediska byl proces debakl: na Západě vznikaly petice, otevřené dopisy a články na podporu sekce, v protestech se různou měrou angažovali Kurt Vonnegut, John Updike, E. L. Doctorow, Wynton Marsalis, Arthur Miller, William Styron či Sonny Rollins. Petici britských hudebníků prezidentovi ČSSR Gustávu Husákovi podepsali například Paul McCartney, Sting, Andrew Lloyd Webber a další. Přesto bylo několik lidí z JS odsouzeno, mezi nimi i Čestmír Huňát na osm měsíců s podmíněným odkladem.

Ještě v době, kdy bylo vedení teď už formálně zrušené Jazzové sekce ve vazbě, vznikl Pracovní výbor, který sháněl pro obviněné podporu a snažil se udržet JS při životě. Čestmír Huňát se k tomuto úsilí přidal hned po propuštění: „Dokonce už před soudem jsme se snažili činnost paralyzované sekce obnovit. Měli jsme registrovaných asi osm tisíc členů,

tak jsme je chtěli povzbudit, ukázat, že jsme nezmizeli. V listopadu 1987 jsme zvolili název Unijazz – a vytvářeli jsme na starých základech nástupnickou organizaci, kterou jsme chtěli legalizovat.“

Po návratu Karla Srpa z vězení však došlo mezi původními členy k neshodám, které se týkaly právě dalšího směřování. Karel Srp Unijazz opustil a posléze založil vlastní organizaci Artforum.

Pro Čestmíra Huňáta to bylo i v osobní rovině další těžké období. Byl v podmínce a po soudu zažíval dosud největší tlak ze strany Státní bezpečnosti. Tajní si pro něj jezdili do zaměstnání, navíc ho začali nutit, aby se stal konfidentem: *„Souběžně mne nutili a diskreditovali. [...] Chtěli, abych podepsal spolupráci. [...] Nepodepsal jsem, radost z toho neměli. A otravovali pořád, šmírovali mě v jednom kuse.“* Záhy se o Huňátovi začalo mezi lidmi šířit, že patří ke spolupracovníkům StB: *„Policajti to rozšiřovali cíleně. Nevím, jakými všemi kanály, bohužel asi i přes lidi, kterým jsem do té doby věřil. [...] Bohužel se na šíření tohoto bludu podílel, ať vědomě, či nevědomě, i Karel Srp, kterému členové JS bezmezně věřili. Hodně lidí se mnou přerušilo styky. Nesl jsem to těžce, nebyla proti tomu obrana.“* Unijazz za komunismu registraci nezískal, Srpovo Artforum ano.

V listopadu 1989 se Čestmír Huňát vydal demonstrovat proti režimu na Národní třídu: *„Dostal jsem nakládačku a skončil s rukou v sádře.“* Komunistický režim se v následujících týdnech zhroutil a Huňát se po krátkém angažmá v Občanském fóru vrátil ke kultuře. Unijazz již mohl svobodně fungovat, začal pořádat festivaly, vydávat magazín. Časem bylo možno prokázat, že podezření ze Spolupráce s StB bylo v Huňátově případě zcela nepravdivé, a že jako agent StB byl od roku 1982 registrován jiný člen Jazzové sekce: Karel Srp.

Unijazz, jehož je Čestmír Huňát předsedou, je dnes jednou z mála nezávislých iniciativ, které vznikly před převratem a dodnes přežily v těžko nahraditelné podobě. Sdružení provozuje v Praze oblíbenou kavárnu a kulturní centrum, od roku 1993 organizuje každý rok festival pro židovskou čtvrť v Boskovicích a od téhož roku mezinárodní festival Alternativa, jednu z nejvýznamnějších „přehlídek“ alternativní a experimentální hudby u nás.

Autor textu Adam Drda